

obține cu ajutorul atestărilor documentare. Un astfel de instinct nu se formează din lectura manualelor sau a dicționarelor și nici de pe urma unui curs de lingvistică, ci el izvorăște din contactul îndelungat cu probleme de limbă. De asemenea, nu-i suficient să minuești cu ușurință hărțile și manualele de geografie, ci se cere și aici o mare putere de pătrundere pentru a descoperi interdependența dintre diferitele așezări omenesti din cuprinsul aceluiași ținut și de a percepe peisajul geografic ca un tot. Sub aspect istoric, cercetătorul va trebui să se identifice cu spiritul epocii, spre a-i înțelege structura economică, socială și politică. În consecință, prof. Šmilauer pretinde toponimistului o pregătire complexă și o capacitate sporită în ceea ce privește receptivitatea față de problemele toponimice.

Trecind la metoda folosită în expunerea materialului, autorul arată că ea variază de la o problemă la alta, după natura fiecăreia dintre ele. El afirmă că cercetarea nu trebuie să se oprească numai la faza etnogenetică, ci să urmărească întreaga evoluție a sistemului toponimic din cele mai vechi timpuri și până astăzi.

Pentru aceasta dispunem de două metode: filologică și istorică. Prima se bazează pe analiza numelor și tipurilor de nume, iar cealaltă pornește de la atestarea numelor în documente, registre cadastrale, urbarii, condici, roluri fiscale, lexicoane statistice etc. Cât privește metoda lingvistică, ea se îmbogățește cu o practică nouă folosită de prof. Šmilauer în studiul de față. Se știe că până acum au fost relevate numai câteva tipuri formate pe baza sufixelor, -ov, -in sau a celor care indică origina (-any). Noutatea metodei folosită în această lucrare constă în aceea că se utilizează așa zisele tipuri *restrinse*. Această metodă nu ține seamă numai de procedul formării toponimicelor, ci și de rădăcinile lor. Se constată, de pildă, că folosirea unor nume comune și proprii în toponimie e legată de o anumită epocă, ceea ce înlesnește determinarea apariției lor în timp.

Pentru ultima perioadă a populației, adică a sec. XVII-XIX, există date precise în legătură cu apariția satelor și se poate folosi cu succes *metoda primelor atestări*, așa cum o numește autorul. De astă dată, metoda lingvistică devine mai puțin operantă, lăsând tot mai mult loc metodei istorice. Însă, cu cât pătrundem mai mult în trecut, cu atât criteriul primelor atestări intervine mai rar. În schimb, metoda lingvistică se poate aplica pe o scară întinsă. Ea va căuta să stabilească vechimea satului după structura numelui. Aci se pune problema stabilirii în timp a ordinii în care apar diferitele tipuri de nume topice. Cu acest prilej, autorul constată că există un raport direct între răspîndirea și vechimea unui tip oarecare. De pildă, cele mai vechi tipuri sînt circumscrise la teritoriile cu cele mai vechi așezări, iar cele mai noi se întîlnesc în regiunile populate mai tîrziu.

În urma acestor considerațiuni, autorul și-a elaborat o metodă proprie de cercetare a cărei aplicare duce la constatări pozitive. Folosind metoda geografiei lingvistice, autorul împarte lucrarea în trei capitole:

I. Vechiul teritoriu ceh (aproximativ pînă la 1250), — cu un adaos despre situația toponimicelor din documente pînă la 1150.

II. Popularea podisului ceho-morav, începînd din 1150.

III. Așezări apărute după 1600.

Fiecare capitol e cercetat din punct de vedere istoric, geografic și lingvistic. Pentru aceasta, autorul împarte teritoriul studiat în zone geografice, înălăuntrul cărora argumentează cu probe istorice și grupe toponimice. O grupă cuprinde unul sau mai multe *tipuri nominale* care, la rîndul lor, sînt formate după criteriile următoare:

I. În câteva cazuri, se urmărește răspîndirea unui anumit toponimic provenit dintr-un *substantiv comun*. De pildă, *Lhota, Újezd, Hamr*, la care se adaogă și diminutivele lor: *Lhotka, Lhotice, Újezdec, Hamry*.

II. În al doilea rînd vin cuvintele compuse care formează o grupă naturală. Aci e vorba mai ales de toponimicele-porecle (ex.: *Kotojedy*).

III. Urmează numele topice cu *sufixe*: -ice, -ovice, -ov, -in, -yně, -any, care au însă o largă arie de răspîndire și deci nu pot oferi prea multe învățăminte. Dintre ele, numai sufixul -any e foarte expresiv și e cercetat cu succes.

În ceea ce privește *rădăcinile numelor topice*, fie că e vorba de nume comune sau proprii, acestea se iau în considerație urmîndu-se două criterii:

IV. *Rădăcinile în sine*, fără a se ține seamă de procedul derivării numelui topic și

V. *Rădăcinile legate de anumite sufixe toponimice*, în care poate fi vorba de un anumit nume sau de un tip întreg de nume.

Folosind această metodă complexă, autorul împarte «vechiul teritoriu ceh», care formează obiectul primului capitol, mai întîi în două zone geografice (A, B). Acestea corespund vechiului teritoriu «străagricol», locuit odinioară de cehi. Pe măsură ce se constată extinderea treptată a așezărilor inițiale, autorul adaogă încă cinci zone (C D E F G), care se întind pînă la mijlocul sec. al XII-lea. Pornind de la criteriile de mai sus, autorul stabilește înălăuntrul